

Fons de Solidaritat de la UAB Resolució de la Convocatòria XXXVIII

19 de maig de 2021

Bellaterra Campus UAB (Cerdanyola del Vallès)

1. Projectes de Cooperació Universitària adreçats a països del Sud (Línia 1)

UGANDA

Millora de la seguretat alimentària a zones rurals d'Uganda.

- **Dept. / Centre:** Departament de Medicina i Cirurgia Animals, Facultat de Veterinària
- **Responsable:** Lourdes Lobato Bailón
- **Contrapart:** Universitat de Makerere
- **Import concedit:** 7.163,00 €
- **Descripció:** La utilització de fàrmacs veterinaris ha afavorit l'increment de la proteïna animal a la dieta de la població rural d'Uganda. Aquests, però, poden suposar un problema de seguretat alimentària si no s'utilitzen adequadament. Durant el projecte FSXXXIV-04, que tenia com a objectiu l'estudi de la presència de resistències antimicrobianes, es va detectar que els petits ramaders de zones rurals feien un ús inadequat de fàrmacs no antibiòtics. L'objectiu final del present projecte és el de millorar la seguretat alimentària a les zones rurals d'Uganda. Per aquest motiu es creu necessari 1) detectar les males pràctiques d'ús de fàrmacs no antibiòtics a la producció animal, que suposin un problema per la seguretat alimentària; 2) incrementar la formació de ramaders i veterinaris en l'ús adequat dels fàrmacs no antibiòtics.

MÈXIC

Mapeo colaborativo y comunicación popular de la ciencia para la defensa preventiva de los territorios.

- **Dept. / Centre:** Departament Institut de Ciències i Tecnologia Ambientals. Grup de recerca SGR Economia Ecològica
- **Responsable:** Daniela Del Bene.
- **Contrapart:** Grupo Intercolegial de Investigación en Ecología Política (GIIEP), Universidad Autónoma de la Ciudad de México.
- **Import concedit:** 10.032,00 €
- **Descripció:** El equipo del Atlas de Justicia Ambiental (EJAtlas) fortalecerá sus colaboraciones con Universidades y grupos de defensores del ambiente en tres áreas de México a través de actividades virtuales o presenciales (seminarios universitarios, talleres de cartografía social de problemáticas socioambientales) y del desarrollo de paquetes informativos sobre conflictos ambientales. Los paquetes informativos multimedial (videos, podcast) y en papel (folletos, mapas) permitirán mejorar la comunicación popular de trabajo científicos producidos por el EJAtlas y su utilización en procesos de educación formales (docencia e investigaciones) y populares (estrategias informativas preventivas para la defensa de los territorios). Este proyecto busca generar los espacios de intercambio y antecedentes que permitan desarrollar y presentar propuestas de investigación-acción participativa más amplias en el futuro.

EL SALVADOR

Comunicación para el cambio social: alianza interuniversitaria y con la sociedad civil para mejorar las condiciones de vida de las personas adultas mayores en El Salvador.

- **Dept. / Centre:** Departamento de Medios, Comunicación y Cultura. Grupo de Investigación en Estructura y Políticas de Comunicación Daniel Jones
- **Responsable:** Marc Espín Heras
- **Contrapart:** Escuela de Comunicación Mónica Herrera (ECMH)
- **Import concedit:** 10.117,00€
- **Descripció:** Se trata de un proyecto de cooperación entre profesores de la Facultad de Ciencias de la Comunicación de la UAB y profesores y estudiantes la Escuela de Comunicación Mónica Herrera de San Salvador que consiste en diseñar y ejecutar una campaña de sensibilización y de incidencia política para lograr la mejora de las condiciones de vida de las personas adultas mayores en El Salvador y, en particular, la ampliación de la cobertura de la Pensión Básica Universal, que solo recibe en este momento el 5% de sus potenciales beneficiarios (Cepal, 2020) y por una cantidad total (50 USD) muy insuficiente para garantizar unas condiciones de vida dignas. Esta histórica reivindicación ha ganado fuerza en el país con la reciente aprobación por la Asamblea Legislativa de la Ley Especial para la Protección de los Derechos de la Persona Adulta Mayor, pero falta ver cómo se implementa en la práctica y si logra o no la dotación presupuestaria que requiere. La solicitud se ha elaborado a propuesta de tres organizaciones sociales salvadoreñas que defienden los derechos del adulto mayor en el país, una de las cuales, la ONGD CORDES, participará, además, como cofinanciadora del proyecto. Marc Espín, uno de los corresponsables de este proyecto, impulsó en 2017 otro proyecto de sensibilización social con estas mismas organizaciones. Aquel proyecto, llamado Descartados, documentó de manera fotográfica las condiciones de vida de la población rural mayor en situación de extrema pobreza y exclusión en El Salvador. Descartados tuvo una gran repercusión mediática y política en el país y ha derivado en la creación de una red de solidaridad en Catalunya, que hoy proporciona una renta básica mensual a once personas mayores salvadoreñas. Como ha constatado recientemente la OMS, que acaba de lanzar una campaña global contra el edadismo, la mejora de las condiciones de vida de las personas adultas mayores pasa por desafiar el discurso social prevaleciente sobre la edad, el envejecimiento y el papel de los mayores en nuestras sociedades.

GÀMBIA

Coneixement pel canvi: empoderament d'estudiants de ciències de la salut en prevenció i atenció de la MGF.

- **Dept. / Centre:** Departament d'Antropologia Social i Cultural, Facultat de Filosofia i Lletres. Grup Interdisciplinar per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials (GIPE/PTP)
- **Responsable:** Adriana Kaplan Marcusán
- **Contrapart:** ONG Wassu Gambia Kafo
- **Import concedit:** 8.000,00 €
- **Descripció:** Amb l'objectiu de promoure la defensa, la garantia i l'exercici dels drets humans de les dones i les nenes de Gàmbia acarant les causes estructurals socioculturals que perpetuen les desigualtats de gènere, el projecte focalitza en dos eixos d'actuació: per una banda, la transferència del coneixement i empoderament en matèria de prevenció i atenció de la Mutilació Genital Femenina (MGF), a 150 estudiants de ciències de la salut de la School of Nursing and Midwifery (SRN) i la School of Public Health (SPH) de Gàmbia. Ells/es seran els/les futurs/es professionals que atendran directament les conseqüències de la pràctica i que realitzaran sensibilització en el si de les seves comunitats. Per altra banda, l'enfortiment del recolzament institucional al projecte mitjançant una reunió estratègica amb la nova Degana de la Facultat de Medicina de la School of Medicine and Allied Sciences (SMAHS) i la identificació de nous possibles actors claus a partir d'una trobada amb representants del Ministry of Basic and Secondary Education (MoBSE) de Gàmbia, per així explorar sinèrgies i la incorporació de l'MGF en el Currículum Acadèmic dels estudiants de ciències de l'educació.

ÍNDIA

El impacto de las políticas públicas sobre el campesinado de Koduvayoor (Palakkad) en Kerala, India.

- **Dept. / Centre:** Departamento de Antropología Social y Cultural. Facultad de Filosofía y Letras. Grup de recerca Egolab-GRAFO
- **Responsable:** Paula Escribano
- **Contrapart:** Universidad de Kerala
- **Import concedit:** 7.595,00 €
- **Descripció:** El objetivo del proyecto es realizar un módulo de formación teórico y práctico para el alumnado de máster- y el personal investigador y docente interesado- sobre la investigación de corte cualitativo y su potencial en la investigación e intervención social. Para ello se utilizará una problemática social significativa en la actualidad: La transformación de las prácticas campesinas tradicionales debido a la implementación de políticas públicas que apoyan modelos de desarrollo agrario de corte neoliberal enmarcado en la economía de mercado. La investigación se realizará entre la universidad de Kerala, en las aulas facilitadas por el Departamento de Sociología (parte teórica) y las áreas rurales de Koduvayoor (Palakkad), una región afectada por las políticas públicas agrícolas que ha tenido que cambiar su patrón de producción para adaptarse al mercado (parte práctica). El módulo formará al alumnado de máster en el diseño y aplicación de técnicas de investigación. Los resultados obtenidos serán devueltos a la población de Koduvayoor en forma de unas jornadas de reflexión con la población local y el alumnado de máster de la universidad. En estas jornadas contaremos con el apoyo de la ONG Thanal, con una amplia trayectoria sobre la protección del medio ambiente.

BRASIL

Diàleg Brasil-Espanya per a la innovació docent en comunicació inclusiva

- **Dept. / Centre:** Institut de la Comunicació (InCom-UAB). Grup de recerca Càtedra UNESCO de Comunicació InCom-UAB/Grup Internacional d'Estudis sobre Comunicació i Cultura (2017 SGR 760)
- **Responsable:** Amparo Huertas Bailén
- **Contrapart:** ESPM (Escola Superior de Propaganda e Marketing) São Paulo/Brasil
- **Import concedit:** 8.120,00 €
- **Descripció:** L'objectiu és contribuir a la formació de futurs/es comunicadors/es (periodisme, publicitat,...) en matèria de comunicació inclusiva a partir d'una investigació acció desenvolupada a Brasil i Espanya de forma dialògica. Amb una mirada transnacional i interseccional, s'abordaran els problemes relacionats amb: migració, refugiats, comunitats indígenes i expressions de gènere (LGTBI+). Durant el primer any, es desenvoluparà el treball de camp: 1) a cada país, i de forma coordinada, s'identificaran els principals obstacles i les possibles vies d'innovació per a la formació en comunicació inclusiva a partir del debat entre estudiants i professorat; 2) es realitzarà un debat Brasil-Espanya sobre els resultats amb la participació d'ambdós col·lectius; i, finalment, 3) s'organitzarà una jornada oberta, amb convidats externs, per presentar resultats i reflexionar sobre la investigació acció com a eina metodològica. Al segon any s'elaborarà una guia didàctica digital trilingüe (català, castellà i portuguès), que serà presentada públicament a ambdós països. Aquesta guia estarà disponible al dipòsit digital de la UAB.

2. Projectes d'Educació per a la Justícia Global adreçades a la comunitat universitària de la UAB (Línia 2)

Mujeres Berracas: sobreviure al conflicte per construir la pau a Colòmbia

- **Dept. / Centre:** Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació
- **Responsable:** Santiago Giraldo Luque
- **Import concedit:** 6.320,00 €
- **Descripció:** El projecte busca sensibilitzar a la ciutadania catalana, principalment a la UAB i amb diferents activitats de divulgació, sobre la actualitat del conflicte armat colombià, representada en la veu i en les històries de vida de deu lideresses colombianes. Els relats de les dones protagonistes, víctimes supervivents del conflicte i actuals reconstructoras del país des dels seus territoris, són exemples dels processos de reconciliació, perdó i exigència de justícia social i pau. En un context en què les amenaces i els assassinats de líders socials s'ha incrementat durant els darrers cinc anys, les veus i les històries de vida de les deu lideresses, es presenten com un exemple de pedagogia de pau i de reconciliació. La proposta té l'objectiu de promoure el coneixement de la situació colombiana, a través de la divulgació de continguts periodístics, culturals i educatius tant a nivell curricular, com a espais d'impacte social i cultural a la UAB i a Barcelona. El projecte respon a la denúncia de les desigualtats globals i la construcció d'alternatives, i a la defensa dels Drets Humans, la cultura de pau i la justícia de gènere.

Sensibilització i recerca per transformar educant i incidint per la millora de la biodiversitat i la sostenibilitat al campus UAB

- **Dept. / Centre:** UAB (Biologia animal, vegetal i ecologia) - CREAM
- **Responsable:** Sandra Saura
- **Import concedit:** 8.365,00 €
- **Descripció:** Aquest projecte aborda la problemàtica global de la pèrdua de biodiversitat des de l'acció local. L'objectiu principal es fer accions de sensibilització, recerca i formació en el context d'una educació transformadora cap a la sostenibilitat. Per educar, primer cal conèixer, i per això es faran mostrejos seguint la metodologia BioBlitz, i seguiments d'espècies de mamífers i plantes a través de la participació d'assignatures de dues facultats. Per tal de poder fer una avaluació de l'estat de la biodiversitat d'espècies al llarg del temps també es farà un treball retrospectiu dins del campus de la UAB (2000-2022). Finalment, tota la informació existent sobre biodiversitat es catalogarà digitalment per tal de promoure la transparència i eficiència d'ús de la informació. També es faran actuacions per la millora de la biodiversitat: hotels d'insectes, zones per l'observació d'ocells amb menjadores, rètols, o llocs de cria per eriçons. La dinamització de la sensibilització ambiental i la creació d'espais participatius per presa de decisions ambientals son també dues peces claus d'aquest projecte d'educació per la justícia global.

GENOGRÀFIC: el joc virtual de la variabilitat genètica humana

- **Dept. / Centre:** Departament de Genètica i de Microbiologia, Facultat de Biociències
- **Responsable:** Sònia Casillas Viladerrams
- **Import concedit:** 7.200,00 €
- **Descripció:** "GENOGRÀFIC" és una proposta de creació de continguts digitals, en forma de joc interactiu, que té com a principal objectiu atansar a la ciutadania coneixements sobre la composició genètica de les poblacions humanes i la descoberta d'exemples d'adaptació humana a entorns diversos i, a través d'aquests, fomentar el respecte i l'afecte per la diversitat genètica i cultural intrínseques de la nostra espècie, potenciar el creixement intercultural i avançar cap a un desenvolupament més sostenible. El joc anirà acompanyat de materials educatius i tindrà una versió multi-jugador especialment pensada per complementar el currículum dels joves des dels seus centres educatius. Alhora, el projecte s'integrarà a la docència del grau en Genètica de la UAB per tal que l'alumnat de tercer curs d'aquest grau, any rere any, en continuï ampliant i actualitzant els materials divulgatius. El joc estarà disponible en català, castellà i anglès, a través d'internet i sota una llicència lliure Creative Commons, i es promocionarà a través de fires de divulgació científica, el congrés internacional EvoKE i tallers Argó de la UAB.